

Jaarverslag Centraal College specialismen farmacie 2020

Inleiding

Conform de Regeling Specialismen Farmacie heeft het Centraal College (CC) tot taak/bevoegdheid:

- a. Het aanwijzen (of intrekken) van deelgebieden der farmacie als specialisme of profiel;
- b. Het vaststellen van criteria op grond waarvan deelgebieden van de farmacie als specialisme of profiel kunnen worden aangewezen of opgeheven;
- c. Het instellen (of intrekken) van een register behorend bij een specialisme;
- d. Het vaststellen van de titel die een beoefenaar van een specialisme of profiel mag voeren;
- e. Het instellen of intrekken van één of meer opleidingsregisters;
- f. Het vaststellen van de eisen waaraan een opleiding tot specialist moet voldoen;
- g. Het vaststellen van de eisen waaraan (plv) opleiders en opleidingsinstellingen moeten voldoen;
- h. Het vaststellen van de eisen voor (her(nieuwde)) registratie in het register, alsmede het vaststellen van de niet in de Wet BIG genoemde gronden voor doorhaling en schorsing van de inschrijving;
- i. Het omschrijven van de gelijkgestelde werkzaamheden;
- j. Het vaststellen van de voorwaarden aan registratie, herregistratie en hernieuwde inschrijving;
- k. Het bij de Minister indienen van een verzoek om een specialistentitel aan te merken als wettelijk erkende specialistentitel, zoals bedoeld in artikel 14, eerste lid van de Wet BIG.

Het CC is een privaatrechtelijk vormgegeven orgaan van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Pharmacie (KNMP), als bedoeld in artikel 14, tweede lid, onder d van de Wet BIG. Het CC bestaat in principe uit elf gewone leden (verdeeld over de twee specialismen: ziekenhuisfarmacie (ZF) en openbare farmacie (OF)) en zeven adviserende leden, waaronder de secretaris. De leden van het CC worden benoemd door het KNMP-bestuur op voordracht van de wetenschappelijke vereniging of vertegenwoordigd orgaan. De voorzitter wordt benoemd door het KNMP-bestuur op voordracht van het CC in overleg met de wetenschappelijke verenigingen.

Overeenkomstig de Regeling Specialismen Farmacie maakt het CC jaarlijks voor 15 maart een jaarverslag, dat aan de besturen van de wetenschappelijke verenigingen en de kamers van de Specialisten Registratie Commissie (SRC) wordt gezonden en op de website van de KNMP wordt gepubliceerd.

Samenstelling CC

De samenstelling van het CC was in 2020 als volgt:

Voorzitter	Schulpen, dhr. L.N.
Specialist ziekenhuisfarmacie	Spijker, dhr. H. (vice-voorzitter) Westerlaken, mevr. M.M.L. van der Burger, prof. dr. D.M.
Specialist openbare farmacie	Geers, dhr. dr. H.C.J. Roosmalen – de Feijter, mevr. E.C. van Schulpen, dhr. L.N.
Specialist ZF/docent RUG	Kosterink, dhr. prof. dr. J.G.W.
Specialist OF/docent UU	Riezebos, dhr. dr. J.
Specialist ZF/docent RUL	Gombert-Handoko, mevr. dr. K.B.
Namens AIOS ZF	Simoons, mevr. dr. M. (tot 9 december 2020)

Hogehuis, mevr. F. (vanaf 9 december 2020)
Namens AIOS OF Brussel, mevr. M. van (tot 1 maart 2020)
Goor, mevr. L.E.L.P.M. van den (vanaf 1 maart 2020)

Adviserende leden

Opleidingsdirecteur ZF Hest, dhr. dr. R.M. van
Opleidingsdirecteur OF Floor-Schreuderling, mevr. dr. A (tot 1 juli 2020)
Tan, O. (a.i. vanaf 1 juli 2020)
Namens werkgevers ZF *Vacature*
Namens werkgevers OF Haarbosch, dhr. P.C.M (tot 1 december 2020)
Vacature (vanaf 1 december 2020)
Secretaris CC Vaart, dhr. dr. F.J. van de (a.i. tot 1 juli 2020)
Groothand, mevr. M.J.N.
Secretaris SRC-ZF Groothand, mevr. M.J.N.
Secretaris SRC-OF Geusgens, mevr. A.E.

Conform de Regeling Specialismen Farmacie wordt het CC bijgestaan door een secretaris vanuit de KNMP. De secretaris van het CC is tevens adviserend lid van het CC.

Verslag 2020

Organisatie en werkwijze CC

In 2020 vond een tweetal wijzigingen plaats wat betreft de gewone leden van het CC. Mevr. M. van Brussel, lid namens AIOS openbare farmacie, werd op 9 februari 2020 opgevolgd door mevr. L.E.L.P.M. van den Goor. Mevr. dr. M. Simoons, lid namens de AIOS ziekenhuisfarmacie, werd op 9 december 2020 opgevolgd door mevr. F. Hogehuis.

Drs. H. Spijker en mevr. dr. K.B. Gombert-Handoko werden per september 2020 herbenoemd voor een tweede termijn.

De benoemingen van Prof. dr. J.G.W. Kosterink, Dr. J. Riezebos en Mevr. E.C. van Roosmalen-de Feijter, allen aftredend per september 2020 en niet herkiesbaar, werden vanwege de Coronacrisis verlengd tot maart 2021.

Het adviserend lidmaatschap namens de werkgevers in de ziekenhuisfarmacie bleef vacant.

Tot 1 mei 2020 is de secretaris van het CC wegens ziekte waargenomen door een secretaris a.i., dhr. dr. F.J. van de Vaart, voormalig secretaris en voormalig voorzitter a.i. van het CC.

Het CC heeft zijn werkwijze om (de herziening van) CC besluiten voor te bereiden met behulp van werkgroepen, waarin belanghebbende partijen vertegenwoordigd waren, gecontinueerd. De werkgroep Toetsingskader kaderapothekers werd voorgezeten door dhr. dr. F.J. van de Vaart, de werkgroep Registratie en herregistratie specialismen farmacie en de werkgroep Opleidingseisen openbare farmacie werden voorgezeten door mevr. E.C. van Roosmalen-de Feijter.

Vergaderingen

Het CC is in 2020 vier keer in vergadering bijeengekomen, te weten in februari, juli, september en december. De voor april geplande vergadering is vanwege COVID-19 komen te vervallen. In plaats daarvan werd een update over lopende zaken rondgestuurd. De vergaderingen van juli, september en december vonden, evenals alle werkgroep vergaderingen in die periode, digitaal plaats.

Beleid en uitvoering 2020

In de laatste vergadering van 2019 heeft het CC aan de hand zijn aandachtsgebieden voor 2020 gekozen.

1. Herziening regelgeving herregistratie openbare en ziekenhuisfarmacie

Op basis van het advies van de daartoe ingestelde werkgroep heeft het CC in 2020 de vigerende regelgeving op het gebied van herregistratie voor de specialismen openbare en ziekenhuisfarmacie herzien. De eisen m.b.t. deskundigheidsbevordering en werkervaring zijn – zowel naar aard als naar omvang – geactualiseerd, mede tegen de achtergrond van de verwachte herziening van de BIG herregistratie-eisen voor het basisberoep. De aanbevelingen van de in 2019 in opdracht van het CC uitgevoerde evaluatie van de herregistratie van het specialisme openbare farmacie vormden input. Het streven was de regelgeving voor de beide specialismen zoveel mogelijk te harmoniseren, echter met oog voor de specifieke omstandigheden en vereisten in de beide domeinen. Uiteindelijk is het gelukt om te komen tot één Besluit voor de openbare en de ziekenhuisfarmacie, gebaseerd op eisen t.a.v. nascholing, werkervaring en persoonlijk functioneren.

Voor één onderdeel van de regeling is sprake van verschillende eisen voor de beide specialismen. In de openbare farmacie worden nadere eisen gesteld aan de relatieve omvang van verschillende nascholingsvormen en de verdeling over de verschillende CanMeds competenties. In de ziekenhuisfarmacie is daar op dit moment niet voor gekozen.

Voor beide specialismen gaat gelden dat nascholing die voor een ander BIG-erkend specialisme is geaccrediteerd, mag meetellen voor herregistratie tot een maximum van 50 uur per periode.

De laatste jaren is een ontwikkeling gaande dat farmaceutische zorg niet altijd wordt verleend vanuit een apotheekorganisatie. Dit heeft ertoe geleid dat, om mee te tellen voor herregistratie, werkzaamheden in het betreffende specialisme moeten vallen, maar ook buiten de apotheekorganisatie kunnen worden verricht.

Voor gelijkgestelde werkzaamheden gaat gelden dat het moet gaan om werk op wetenschappelijk/academisch niveau op het terrein van het betreffende specialisme. Een maatschappelijk belang om op een bepaald terrein actief te kunnen zijn met behoud van een specialistentitel kan meewegen. Er wordt geen maximum gesteld aan de mate/de periode waarin gelijkgestelde werkzaamheden kunnen meetellen voor herregistratie. Wel moeten in alle gevallen ten minste 8 uur per week werkzaamheden worden verricht die voldoen aan het Beoordelingskader apothekers, omdat herregistratie als specialist de specialist vrijwaart van herregistratie als (basis)apotheker, en de eisen dus niet minder zwaar mogen zijn dan die voor het basisberoep.

Het Besluit is in december juridisch getoetst en vastgesteld en vervolgens voor instemming aangeboden aan de Minister voor Medische Zorg.

2. Evaluatie en herziening Besluit Opleidingseisen Openbare farmacie

In 2018 is een herziening van het Besluit Opleidingseisen Openbare farmacie voorbereid in het licht van de toen verwachte overheidsbijdrage aan de financiering van de opleiding. Omdat deze overheidsbijdrage uiteindelijk achterweg is gebleven, kon dit herziene besluit in die vorm niet worden vastgesteld.

Er was echter wel behoefte aan een aantal wijzigingen en verbeteringen die los staan van de financiering, vanwege problemen die in de SRC worden ervaren met de toepassing van de bepalingen in het nu vigerende Besluit, bijvoorbeeld rond onderbrekingen van de opleiding, het omgaan met negatieve beoordelingen van onderdelen van de opleiding, (de realisatie van) de opleiding in een poliklinische apotheek, etc.

Het CC is daarom in 2020 opnieuw gestart met de evaluatie en herziening van het vigerende Besluit Opleidingseisen Openbare farmacie. Hiervoor is een werkgroep ingericht met alle belanghebbende partijen. Daaraan voorafgaand vond in opdracht van de KNMP een meer algemene evaluatie plaats van de inhoud en de inrichting van de vervolgopleiding tot openbaar apotheker, door een onafhankelijke adviseur. De uitkomsten hiervan vormen input voor de herziening van het Besluit.

De werkgroep heeft gekozen voor een gefaseerde aanpak: eerst worden voorstellen gedaan voor aanpassingen die op korte termijn kunnen worden doorgevoerd, met name rond de door de SRC ervaren knelpunten. Veelal gaat het om scherpere formulering van de bestaande eisen en betere

aangrijpingspunten voor toetsing en handhaving daarvan door de SRC. Dit zal naar verwachting begin 2021 leiden tot een eerste herziening van het Besluit.

Direct aansluitend worden aanpassingen voorbereid die voortvloeien uit de hernieuwde visie op een toekomstbestendige opleiding, zoals geformuleerd door de WSO.

3. Evaluatie Regeling Specialismen Farmacie

In het kader van de reguliere revisie van de besluiten van het Centaal College zou in 2020 de Regeling Specialismen Farmacie, die de basis vormt onder alle regelgeving rond specialismen, worden geëvalueerd. Op geleide van omvang en urgentie van de daaruit naar voren komende tekortkomingen zou een plan voor herziening worden gemaakt. Deze voornemens zijn doorgeschoven naar 2021, vanwege de vertraging die de andere trajecten ondervonden van COVID-19, en de extra aandachtspunten die daaruit eveneens voortvloeiden.

4. Bijzondere bekwaamheden openbaar apotheker

Op verzoek van de WSO (Wetenschappelijke Sectie openbaar apothekers) besloot het CC in april 2019 een toetsingskader op te stellen voor het instellen van registers voor kaderapothekers in de openbare farmacie. Hiermee kunnen bijzondere bekwaamheden die niet tot het standaard takenpakket van alle openbaar apothekers behoren, worden gedefinieerd en aantoonbaar gemaakt. Begin 2020 werd dit toetsingskader, dat tot stand kwam met inbreng van alle belanghebbende partijen, door het CC vastgesteld.

De kaderapotheker kan worden gezien als de pendant van de kaderhuisarts. Naast bovengemiddelde expertise op een farmaceutisch deel terrein, bijv. een bepaalde aandoening of patiëntencategorie, beschikt de kaderapotheker over competenties op het gebied van lokale samenwerking en ketenzorg, het geven van nascholing, het faciliteren van wetenschappelijk onderzoek etc. Registratie en praktijkervaring als openbaar apotheker is een ingangseis.

Het ligt niet op de weg van het CC om het veld actief te stimuleren om daadwerkelijk over te gaan tot het doen van aanvragen voor het instellen van een register voor kaderapothekers. De behoefte daaraan moet voortkomen vanuit de praktijk. Wel blijft het CC de ontwikkelingen volgen, bijv. rond de opzet van een scholingsprogramma, en zal het CC aanvragen beoordelen op basis van het toetsingskader.

5. Toekomstbestendige wet BIG

Op verzoek van de Minister heeft de Raad voor de Volksgezondheid en Samenleving (RVS) een advies uitgebracht m.b.t. de toekomst van de wet BIG. De RVS achtte de wet in de huidige vorm niet toekomstbestendig, en schetste een fundamenteel ander perspectief, waarbij niet langer het beroep maar de bekwaamheid van de zorgverlener als uitgangspunt wordt genomen. Dit zou ingrijpende gevolgen hebben voor de functie en het werkterrein van het CC.

Het RVS rapport en de eerste reacties daarop vanuit het veld vormden voor de Minister aanleiding een brede discussie met belanghebbenden aan te gaan, die vóór de zomer 2020 had moeten worden afgerond, maar werd vertraagd door COVID-19.

Het CC heeft een en ander nauwgezet gevolgd en input geleverd voor de inbreng die vanuit de KNMP samen met andere beroepsgroepen is geleverd. De aandacht van het CC ging daarbij vooral uit naar zaken die in directe relatie staan tot de beide farmaceutische specialismen, zoals de erkenning van specialismen en de bescherming van de daaraan verbonden titels, en de functie van voorbehouden handelingen binnen het geheel van kwaliteitswaarborgen voor zorgverlening en beroepsuitoefening. Daarbij speelt dat de huidige wet BIG voor de farmaceutische zorg in de eerste en de tweede lijn geen grote belemmeringen oplevert voor de kwaliteit en veiligheid van de zorg, noch voor de beroepsuitoefening van openbaar en ziekenhuisapothekers.

Na een onderbreking gedurende de eerste Coronagolf werd het traject rond de zomer weer in gang gezet, zij het minder omvattend dan aanvankelijk de bedoeling was. Dit resulteerde eind 2020 in een

brief aan de Kamer waarin de nadruk niet meer ligt op een fundamentele herziening van de wet BIG maar op het aanpakken van een aantal verbetermogelijkheden rond een drietal thema's:

- (1) de voorbehouden handelingen en toelatingseisen voor nieuwe beroepen
- (2) deskundigheidsbevorderingseisen bij herregistratie in het basisberoep en
- (3) een lerende werking van het tuchtrecht.

Het CC zal de ontwikkelingen op de voet blijven volgen, met name rond de eerste twee thema's, en zo nodig verdere input leveren voor de discussie, in goed overleg met de colleges van andere beroepsgroepen.

6. Gevolgen COVID-19 voor herregistratie

Ten tijde van de eerste coronagolf heeft de minister aangegeven de herregistratieverplichting van beroepsbeoefenaren in het kader van de wet BIG te willen opschorten om zodoende zorgverleners maximaal inzetbaar te houden voor de bestrijding van de coronacrisis.

In nauwe afstemming met andere beroepsgroepen is door de secretaris gewerkt aan een concrete aanpak voor de farmaceutische specialismen, die neerkomt op een extra termijn van 6 maanden om te voldoen aan de herregistratie eisen.

Ratio is dat gedurende de corona crisis weinig gelegenheid is tot het volgen van nascholing, zowel vanwege werkdruk in de apotheek als vanwege verminderd nascholingsaanbod.

Na consultatie van de besturen van de KNMP, WSO en NVZA en de SRC's is de aanpak vastgelegd in een formeel CC besluit, dat in december voor instemming aan de Minister is voorgelegd.

7. Opleiding tot specialist

Beide opleidingen hebben veel hinder ondervonden van COVID-19, met name t.a.v. het centraal onderwijs, waardoor het landelijk onderwijsplan niet in alle gevallen kon worden gevolgd. In de loop van 2020 is steeds meer op de nieuwe situatie ingespeeld, onder meer door het on-line aanbieden van de verschillende deeltcursussen, die daarvoor veelal aanzienlijk moesten worden aangepast op deze wijze van onderwijs geven.

Ziekenhuisfarmacie

In 2020 zijn – eveneens vertraagd door COVID-19 – belangrijke vorderingen gemaakt met ELOZ IV, een nieuwe versie van het landelijk opleidingsplan voor de ziekenhuisfarmacie.

Belangrijk nieuw element is de introductie van Entrustable Professional Activities (EPA's) in het opleidingsplan. In 2020 zijn deze in detail uitgewerkt en in de praktijk getoetst. Tevens is een nieuw elektronisch portfolio ontwikkeld, dat in 2021 zal worden opgeleverd..

Het nieuwe landelijke opleidingsplan is in eerste ronde uitgebreid besproken binnen de wetenschappelijke vereniging, en in het bijzonder met alle opleiders. Daarbij bleek nog onvoldoende draagvlak voor de aandacht die de apotheekbereiding in het opleidingsplan krijgt. Met name het feit dat grootschalige voorraadbereiding geen verplicht onderdeel meer is van de opleiding (maar wel bij differentiatie aan bod kan komen) leidde tot discussie, die begin 2021 een vervolg zal krijgen. Pas daarna kunnen verdere stappen worden gezet richting afronding en vaststelling van ELOZ IV.

Openbare farmacie

Het CC monitort vanuit zijn verantwoordelijkheid als regelgevend orgaan ten aanzien van de specialismen, maar ook vanuit zijn visie op postacademisch opleiden en deskundigheidsbevordering, de ontwikkelingen rond de opleiding tot openbaar apotheker. In die volgt het CC op de voet de evaluatietrajecten die in 2020 zijn gestart door de WSO, en die zijn gericht op zowel de inhoud als de organisatie van de opleiding.

Wat betreft de inhoud wordt geopteerd voor een curriculum met een andere balans tussen cognitie (farmaceutische kennis) enerzijds en vorming als zorgverlener, communicatie, professioneel leiderschap en relationele competenties anderzijds. Daarnaast wordt ingezet op verdere professionalisering van de opleidingsapotheken, gestimuleerd en ondersteund door een vorm van centrale financiering.

Een en ander zal naar verwachting leiden tot aanpassing van het Landelijk Opleidingsplan Openbare Farmacie, en mogelijk tot herziening van besluiten, m.n. het Besluit Opleidingseisen Openbare farmacie. Het CC zal daar in 2021 de nodige aandacht voor hebben.

8. Interprofessioneel leren

Het CC had zich voorgenomen om in 2020 zijn visie op interprofessioneel (IPL) verder te ontwikkelen en in samenwerking met de wetenschappelijke verenigingen vast te stellen hoe IPL een plaats kan krijgen in de specialistenopleiding (en herregistratie) op de korte en lange termijn. Concrete initiatieven in het veld moeten hierbij voor input zorgen, maar de situatie rond COVID-19 heeft deze aanzienlijk afgeremd, zodat op dit onderwerp weinig vorderingen konden worden gemaakt.

De initiatieven die er wel zijn, zoals die tussen VJA en Jong NVZA, tussen de onderwijsdirecteuren openbare farmacie, ziekenhuisfarmacie en huisartsgeneeskunde, en tussen studenten farmacie en geneeskunde in Leiden worden met belangstelling gevolgd en leiden hopelijk in 2021 tot meer mogelijkheden voor een structurele aanpak.

9. Advisering over uitvoeringsreglementen Specialisten Registratie Commissie (SRC)

SRC-Ziekenhuisfarmacie

In 2020 paste de SRC ZF de volgende uitvoeringsreglementen aan en legde deze voor advies aan het CC voor.

- UR Beoordeling differentiatie
- UR Beoordeling Klinisch farmaceutische analyse en toxicologie opleidingsinstelling
- UR Voorschriften voor visitatie

10. Functioneren CC

Samenwerking

Het CC hecht een groot belang aan afstemming met en betrokkenheid van veldpartijen bij de ontwikkeling van regelgeving. Voorzitter en secretaris van het CC voeren periodiek overleg met:

- (vertegenwoordigers van) KNMP-bestuur en KNMP-bureau
- (voorzitters, plv. voorzitters en secretarissen van) beide kamers van de SRC
- (bestuur van) Wetenschappelijke Sectie Openbaar apothekers (WSO)
- Opleidersvergadering van de NVZA
- (Voorzitters en secretarissen van) de colleges van colleges van andere Wet BIG artikel 14 (o.b.v. artikel 3) beroepen, zoals het College Geneeskundige Specialismen (CGS) en het College Specialismen Verpleegkunde (CSV)
- Ministerie van VWS

Vooruitblik

In 2021 zal het CC zich richten op afronding van de herziening van het Besluit Registratie en Herregistratie, de herziening van het Besluit Opleidingseisen Openbare farmacie, en de herziening van de Regeling Specialismen Farmacie. Daarnaast worden verdere ontwikkelingen rond de herziening van de wet BIG gevolgd, met name waar relevant voor de farmaceutische specialismen, worden verzoeken vanuit het veld om registers voor kaderapothekers in te stellen getoetst, en worden kansen benut om interprofessioneel leren verder te stimuleren.

Vastgesteld door het CC 10 februari 2021